

Verordeningen WWB 2008

Algemeen

De Cliëntenraad is ongelukkig over de huidige bestuurlijke situatie want het is niet bekend welk college de verordeningen voor de inspraak zal vaststellen, noch welk college op de inspraakreacties zal ingaan, noch welk college de verordeningen aan de gemeenteraad zal voorleggen. Naar de mening van de Cliëntenraad kan een demissionair college in geen geval nieuwe beleidsregels vaststellen. Daarom zal de Cliëntenraad nu slechts op hoofdlijnen en over enkele details adviseren, en alleen wat de veranderingen betreft. In 2004 adviseerde de Cliëntenraad uitgebreid op de conceptverordeningen WWB. Veel van de toenmalige opmerkingen en adviezen blijven van kracht.

De Cliëntenraad heeft veel waardering voor de zeer overzichtelijke presentatie van de veranderingen en de *Notitie herijking WWB-verordeningen*.

In april 2007 schreef de Cliëntenraad naar aanleiding van de *Evaluatie van de WWB-verordeningen*:

De prominente aandacht voor de financiële kaders en situatie wekt de indruk dat die in aanzienlijke mate bepalend zijn voor de inhoud van de verordeningen. Dat zou echter hetzelfde zijn als wetgeving ondergeschikt maken aan de financiële middelen van het rijk, of alleen die wet- en regelgeving die op bepaalde groepen van toepassing is. Het moge duidelijk zijn dat dit op gespannen voet staat met de uitgangspunten van de democratische rechtsstaat, waarbij immers niet financiën maar hogere beginselen richtinggevend dienen te zijn. De nota geeft dan ook aan dat beperking van de "schadelast" (een ongelukkige term, aangezien het over mensen gaat) een neven doelstelling is.

Uiteraard is het van belang om voor de (meetbaarheid van de) uitvoering van het beleid duidelijke kwantitatieve doelstellingen te hebben, maar ook deze mogen de inhoud van verordeningen niet bepalen. Een fixatie op prestatie-indicatoren brengt immers het gevaar met zich mee dat mensen ondergeschikt worden gemaakt aan cijfers en scoringsdrang. Toch dreigt dit gevaar, ook gezien de Reïntegratievisie en de Service Niveau Overeenkomst tussen CWI, gemeenten Leidse Regio en UWV, waarin bijvoorbeeld wordt afgesproken dat de helft van de aanvragen niet in een uitkering mag resulteren. Dit moet voorkomen worden. De menselijke waardigheid is voor de Cliëntenraad de maat der dingen, niet de statistiek.

Deze zorgen bestaan nog steeds, want de achtergronden van een aantal wijzigingen zijn financieel van aard en er is te veel nadruk op allerlei kwantitatieve normen in het beleid. Daarbij komt de zorg dat Leiderdorps beleid en uitvoering steeds meer invloed krijgen op de Leidse praktijk. De Cliëntenraad acht dit ongewenst.

De Cliëntenraad is in het algemeen geen voorstander van verordeningen op hoofdlijnen die te veel overlaten aan (door het college vastgestelde) beleidsregels, waarmee de gemeenteraad buitenspel staat, en is van mening dat dit nu wel het geval is. Bijstandsgerechtigden worden daardoor te veel overgeleverd aan de wensen en wil van het college zonder mogelijkheid voor democratische interventies.

Verder vraagt de Cliëntenraad om aandacht voor het taalgebruik. Een term als *diagnostisch onderzoek* (art. 12) suggereert dat er iets mis is met mensen zonder betaald werk en is daardoor onnodig stigmatiserend. *Analyse* is een geschikt alternatief.

Reïntegratieverordening

Hoofdstuk 1

De Cliëntenraad adviseert een andere definitie van 'duurzaam' en stelt twee jaar i.p.v. zes maanden voor. Dat hoeft niet bij dezelfde werkgever te zijn, maar een toetsingsmoment na twee jaar maakt het mogelijk om vast te stellen of er sprake is van een duurzame positie op de arbeidsmarkt. Dit is conform de visie van de FNV.

Hoofdstuk 2

De Cliëntenraad ziet geen enkele voordeel voor cliënten in het 'praktijkassessment' of 'werkatelier' zoals omschreven in de *Reïntegratievisie*. Er is daarbij geen sprake van individueel maatwerk, want iedereen, jong of oud, hoog of nauwelijks opgeleid, Nederlands sprekend of niet, wordt 'op één hoop gegooid'. Dit is daarom niet in het belang van de mensen om wie het zou moeten gaan. Het is onmogelijk effectieve programma's op te stellen voor zo'n diverse groep en dus zal er veel geld verspild worden. De Cliëntenraad adviseert dan ook tegen de verplichte deelname aan het 'praktijkassessment' of 'werkatelier' (art. 8) in de voorgestelde vorm.

De Cliëntenraad adviseert om op te nemen dat klanten zonder reële kansen op de arbeidsmarkt (bijv. vanwege hun leeftijd) geen verplichtingen wat betreft arbeidsinschakeling zullen worden opgelegd.

Hoofdstuk 3

De Cliëntenraad adviseert om in art. 14 op te nemen dat de leercomponent van een leerwerktraject naar een algemeen erkend diploma moet leiden.

Hoofdstuk 4

De Cliëntenraad wijst erop dat inkomsten uit arbeid (kunnen) betekenen dat een klant geen recht meer heeft op de langdurigheidstoelage. Dit maakt een premie of bonus vaak minder aantrekkelijk dan het lijkt.

Maatregelenverordening

In 2004 schreef de Cliëntenraad bij de advisering:

De toenemende complexiteit van de maatschappij, elkaar snel opvolgende nieuwigheden en voortdurende veranderingen leiden er toe dat een aantal mensen niet meer meekomt, veel niet meer begrijpt en allerlei ontwikkelingen niet meer kan volgen. Daardoor kunnen sommige mensen zonder boze opzet in de fout gaan en in de problemen komen. Hiervan moet B&W zich bewust zijn. Stapels folders helpen dan niet, zware maatregelen doen dat evenmin. Daarnaast moet de niet in overtreding zijnde cliënt beschermd zijn tegen het B&W-equivalent van gerechtelijke dwalingen en mogen de goeden niet onder de kwaden lijden. De Cliëntenraad ziet dit onvoldoende terug in de verordening. Ten derde vindt de Cliëntenraad dat de klant ook wel eens het voordeel van de twijfel moet worden gegund.

en eerder dit jaar naar aanleiding van de discussienota *Evaluatie van de WWB-verordeningen*:

Het is belangrijk te beseffen dat de financiële positie van bijstandsgerechtigden precair is, waarbij tegenvallers vaak niet kunnen worden opgevangen. Een strafkorting kan dan ook tot aanzienlijke problemen leiden, en stopzetting van een uitkering al snel tot huisuitzetting. De problemen voor de samenleving worden dan eerder groter dan kleiner. Uit de nota kan echter worden geconcludeerd dat B&W aanstuurt op een aanscherping van het sanctiebeleid, hetgeen voor de Cliëntenraad niet aanvaardbaar is en hetgeen ook enigszins merkwaardig overkomt bij een college van deze politieke signatuur.

Aan het bovenstaande kan worden toegevoegd dat een cumulatie van maatregelen vermeden moet worden, aangezien die tot onoplosbare (financiële) problemen voor de cliënt kunnen leiden.

De Cliëntenraad is van mening dat het verschil tussen herstelbare en niet herstelbare verwijtbare gedragingen gehandhaafd moet worden (opnemen in art. 7 en 8) en dat de Leiderdorpse praktijk niet van invloed mag zijn op een Leidse verordening. Dit is wel gebeurd en zal samen met ander aanscherpingen in 2008 in veel gevallen tot een aanmerkelijk strengere sanctiepraktijk leiden (zie het schema), hetgeen geheel onnodig is en waarover de Cliëntenraad daarom negatief adviseert.

Hoofdstuk 2

De Cliëntenraad heeft ernstige bedenkingen bij de verplichting een medische behandeling te ondergaan (art. 5).

Een dergelijke gang van zaken staat naar ons oordeel op gespannen voet met het recht op bescherming van de integriteit van het menselijk lichaam. Geadviseerd wordt vast te leggen dat het College van deze mogelijkheid geen gebruik maakt. Als er een medische behandeling noodzakelijk wordt geacht, moeten de wettelijke wegen worden bewandeld die dienaangaande voor alle burgers gelden. (uit: Kaderbrief verordeningen WWB, Landelijke Cliëntenraad & Sociale Alliantie, september 2003)

De Cliëntenraad vindt een onmiddellijke sanctie bij het vergeten van de verlenging van de inschrijving bij het CWI (art. 6.a en 7.1) onnodig en adviseert slechts bij herhalingen tot een maatregel over te gaan. Dit geldt ook voor andere herstelbare verwijtbare gedragingen. Hierbij wordt erop gewezen dat het CWI zeer verschillende en veranderlijke inschrijfperiodes hanteert, waarbij een periode van drie maanden gevolgd kan worden door een van een jaar of omgekeerd, hetgeen voor klanten zeer verwarrend is.

Artikel 8 is zeer vaag en rechtsongelijkheid en -onzekerheid dreigen.

Hoofdstuk 4

Art. 15 is vaag en kan tot willekeur en rechtsongelijkheid leiden. Niet alle medewerkers zijn even goed in het voeren van gesprekken (met vaak een onaangename boodschap), o.a. door de inzet van tijdelijk personeel. Dit geldt in sterkere mate voor reïntegratiebedrijven die vaak zo goedkoop mogelijk en te jong personeel aannemen. Daardoor kan er tijdens gesprekken met klanten onnodige commotie ontstaan, vooral veroorzaakt door de onkundigheid en onervarenheid van de medewerker. Op (de kwaliteit van) personeel van reïntegratiebedrijven heeft de gemeente echter geen invloed. De Cliëntenraad adviseert daarom gedragingen jegens anderen dan gemeentelijk personeel uit artikel 15 te verwijderen.

Verder is goede scholing van medewerkers in gesprekstechnieken en voorkoming van agressie onontbeerlijk.

Hoofdstuk 5

Een cumulatie van maatregelen (art. 21) moet vermeden worden, aangezien die tot onoplosbare (financiële) problemen voor de cliënt kunnen leiden, en uiteindelijk ook voor anderen.

Verordening toeslagen en verlagingen

In sommige gevallen wordt de uitkering verlaagd en wel om budgettaire redenen. De Cliëntenraad adviseert hierover negatief.

Handhavingsverordening

Hierin is essentie niets gewijzigd.

Beleidsregels WWB 2008

Het bevreemdt de Cliëntenraad SoZA dat er in dit stadium om advies werd gevraagd. Ten eerste moeten de nieuwe verordeningen nog worden vastgesteld en kunnen die nog worden gewijzigd. Ten tweede kan een demissionair college eigenlijk geen nieuwe beleidsregels vaststellen en dus ook niet reageren op de adviezen van de Cliëntenraad.

Net als in de verordeningen zijn er veel zgn. kan-bepalingen (*'het college kan...'*) in de beleidsregels opgenomen. Dat kan aanleiding tot rechtsonzekerheid en -ongelijkheid geven, en te veel 'macht' voor casemanagers en andere medewerkers betekenen. Het verdient aanbeveling om hier nog eens heel goed naar te kijken.

1. Beleidsregels scholing en educatie

De Cliëntenraad is altijd voorstander geweest van investeren in mensen door middel van scholing en is is daarom positief over de expliciete aandacht die het college er nu voor heeft.

Hoofdstuk 1

Hieruit blijkt niet waarop 'het oordeel van het college' is gebaseerd en of er objectieve criteria (en welke) zijn (art. 1)

Hoofdstuk 2

De Cliëntenraad adviseert om in artikel 2 'opleiding of scholing' te vervangen door 'aanvullende scholing of opleiding', aangezien belanghebbende weliswaar geschoold en opgeleid kan zijn, maar voor een duurzame plaats op de arbeidsmarkt **aanvullende** kwalificaties moet verwerven.

2. Beleidsregels gesubsidieerde arbeid

In de opvatting van de Cliëntenraad dient onder de huidige omstandigheden gesubsidieerde arbeid alleen maar te worden ingezet als instrument voor doorstroming naar regulier werk. Daarom wijst de Cliëntenraad de Sleutelbanen af, want deze bieden geen enkel perspectief op een duurzame plaats op de arbeidsmarkt.

3. Beleidsregels vergoeding kosten arbeidsinschakeling en reïntegratie

De Cliëntenraad vindt een reisafstand van 10 km te ver voor veel mensen om (2x, al dan niet dagelijks) te kunnen lopen of te fietsen. Bovendien zal de praktijk uitwijzen dat er met deze bepaling nauwelijks reiskosten hoeven te worden uitgekeerd en is er in feite dus geen sprake is van reiskostenvergoeding. De Cliëntenraad stelt voor dat de leden van het college eerst eens gaan ondervinden wat het betekent op een koude decemberdag 's ochtends en 's avonds 10 km in de stromende regen te moeten fietsen of, zoals zelfs wordt voorgesteld door het college, te lopen. De meeste belanghebbenden zullen bij een dergelijke afstand dus gebruik moeten maken van het openbaar vervoer, maar zullen dit niet kunnen betalen. Daarnaast wijst de Cliëntenraad erop dat dagelijks gebruik van een fiets over een langere afstanden tot meer slijtage en reparaties leidt en er dus meer kosten worden gemaakt.

De Cliëntenraad vindt art. 3 lid 2, gezien het bovenstaande, helaas getuigen van een zekere onwil om voor arbeidsinschakeling en/of reïntegratie gemaakte reiskosten aan minima te vergoeden en adviseert om de grens bij 2 i.p.v. 10 km te leggen, en om de aanschaf van een fiets te vergoeden indien deze noodzakelijk is.

De Cliëntenraad adviseert om ook kosten van ('nette', arbeids-) kleding en gebitssanering (incl. kronen e.d.) te vergoeden als deze noodzakelijk zijn voor de arbeidsinschakeling of de kansen op werk vergroten.

Beleidsregels premies en Beleidsregels inkomstenvrijlating

Geen commentaar.